

Fischer: Det ærede 1ste Medlem for Kjøbenhavn (Madvig) bragte under denne Sags første Behandling under Omtale de Institutters pecuniære Forhold, som henhøre under Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, og dvælede navnlig ved tvende af disses, nemlig Universitetets og det lærde Skolevæsens, Stilling. Jeg skal tillade mig til det ærede Medlems Ytringer idag at knytte et Par Bemærkninger, navnlig for det lærde Skolevæsens Bedkommende, thi, hvad Universitetet angaaer, da er det efter mit Skjøn vanskeligt nu at opgjøre dets Status for sig alene, eftersom en fast Indtægt, som Universitetet tidligere havde fra Communitetet, nu er strøgen, og derved en Sammenblanding har fundet Steb. af Universitetets og Communitetets Budgetter. Hvad det lærde Skolevæsen angaaer, vil jeg tilstaae, at jeg troer, at det er rigtigt at advare imod at hengibe sig til den Forestilling, at bettes Tilstand skulde være en saadan, at der er Udset til, at det for Fremtiden vil kunne holde Balance. Det ærede Medlem dvælede ved det sidste Aars gunstige Forhold, men jeg troer, at naar man vil gaae lidt længere tilbage, vil man komme til et noget andet Resultat. Jeg har taget det lærde Skolevæsens Regnskaber for de sidste 5 Aar for mig, og jeg skal meddele det Resultat, hvortil en Betragtning af dem efter mit Skjøn maa lede. Dersom man betragter det lærde Skolevæsens Capitalformue ved Begyndelsen af det nævnte Tidsrum, nemlig den 31te Marts 1862, vil man see, at den dengang beløb sig til 795,000 Rb. Sammenligner man dermed Capitalformuen ved Udgangen af det nævnte Tidsrum, viser den sig at være falden til 759,000 Rb. Der har altsaa i disse 5 Aar været en Nedgang af 36,000 Rb. Men Underbalancen er i Virkeligheden langt større, end dette Tal angiver, thi man maa lægge Mærke til, at det lærde Skolevæsen i disse 5 Aar har afhændet en Deel Fæstegods, og den derfor indkomne Capital er i Aarenes Løb beregnet til Indtægt, saa at den er kommen Capitalbalancen tilgode. I 1862—63 blev der saaledes solgt for 5,800 Rb. Fæstegods, i 1863—64 for 19,000 Rb., i 1864—65 for 1,000 Rb., i 1865—66 for 6,500 Rb. og endelig i 1866—67, som er det sidste Aar, for hvilket Regn-

skaberne foreligge, for 5,800 Rb. Sammenlægges disse Summer, vil det vise sig, at det lærde Skolevæsens Tilbagegang i de nævnte 5 Aar har været 74,100 Rb. Nu er det vel ganske vist saa, at en Capitalstarkt som den sidst ansatte, til hvilken det ærede Medlem hentydede, vil bringe en forøget Indtægt, men jeg troer alligevel ikke, at man tør haabe, at det lærde Skolevæsen vil kunne holde Balance, selv naar tillige Hensyn tages til de to Foranstaltninger, der i de senere Aar ere blevne truffet for at forbedre Stillingen, nemlig at Andeel i Skolepengene er unddragen Lærerne, og at man har sat Skolepengene op og formindsket Antallet af Fripladsjerne. — Der er paa Skolevæsenets Budget en Post, som hidtil stadigt har viist sig stigende, nemlig Lønningscontoen; det er netop efter Udstedelsen af Loven af 28de Marts 1855 i Forbindelse med Loven af 12te Januar 1858, at Underbalancen paa Skolevæsenets Budget har viist sig. De Herrer ville kunne overbevise sig herom ved at eftersee Bevillingslovene for Skolevæsenets Bedkommende, for Loven af 1855 traadte i Kraft, og efter den Tid. I Finantsloven for 1855—56, i hvilken intet Hensyn var taget til den nye Lønningslov, der er af 28de Marts 1855, beregnedes Lønningscontoen saaledes med 100,400 Rb., men i 1856—57, da der var taget Hensyn til Loven af 1855, beregnedes Lønningscontoen derimod til 121,500 Rb. Der indtraadte altsaa, paa Grund af Loven af 1855, en Forhøjelse i Lønningerne af omtrent 21,000 Rb. Ved Loven af 12te Januar 1858 blev der tillige tillagt Lærerne ved det lærde Skolevæsen Sædtillæg. Dettets Størrelse er selvfølgelig ubestemt, men det har bidraget til at forøge Udgiften. Det Albers-tillæg, som er tillagt Lærerne, har hidtil været i stadig Stigen af den ganske naturlige Grund, at de bedre Lønninger holde Lærerne længere i deres Stillinger, hvortil maastee ogsaa andre Forhold, der ere vel bekendte, og som ere ugunstige for Besørdringer, kunne have bidraget noget. Følgen vil man see ved at tage det Lovforslag, som nu foreligger, for sig, thi i dette ere Lønningerne calculerede til 136,600 Rb., altsaa over 36,000 Rb. høiere, end man calculerede dem til før Lønningsloven af 1855; desuden er der saa endvidere i Sædtillæg cal-